

Kulturminister Carina Christensen besigtiger museets udstilling med BIG's model af det nye søfartsmuseum. Fra venstre: Museumsdirektør Jørgen Selmer, formand for Maritim Museums Byg ApS Dan Pode Poulsen, kulturminister Carina Christensen, museets bestyrelsesformand Erik Østergaard.

(Foto Lars Johannesen, 2. juni 2009)

Carina Christensen, the Danish Culture Minister, visiting the museum's exhibition with BIG's model of the new Maritime Museum. From the left: Jørgen Selmer, Museum director, Dan Pode Poulsen, chairman of Maritim Museums Byg ApS, Carina Christensen, Culture Minister, Erik Østergaard, chairman of the board of the museum.

(Photo Lars Johannesen, 2nd June 2009)

Jørgen Selmer

Danmarks Nye Søfartsmuseum

Udstillinger med kurs mod det store publikum

Et nyt museum er på vej. Et museum om et af Danmarks vigtigste erhverv historisk og aktuelt. Et museum i overraskende arkitektoniske rammer. Et museum, hvor publikum møder fortidens og nutidens søfartserhverv. Et museum, der søger at sætte nye standarder for mødet mellem publikum og museumsgenstanden. Et museum, der skal nå ud til den bredest mulige del af befolkningen. Et museum, hvor søfartserhvervet får et identitetsrum for sig selv og et vindue til verden omkring. Et nationalt museum for dansk civil søfart i globalt perspektiv i fortid, nutid og fremtid.

Projektet realiseres takket være store donationer fra en række betydende fonde, der er gået sammen om at skænke Danmark det nye søfartsmuseum.

Rammer, indhold og design

Museet er tegnet af et af Danmarks internationalt set bedst kendte arkitektfirmaer, BIG Bjarke Ingels Group. De placerer en 7.600 m² bygning under jorden omkransende den gamle tørdok fra Helsingør Skibsværft.

De hollandske udstillingsdesignere Kossmann.dejong står for designet af de nye udstillinger. Kossmann.dejong har gennem de seneste år gjort sig bemærket med udstillinger, der med rig brug af billeder og spændende

scenografi formår at række ud til et nyt, ikke museumsvant publikum.

Udstillingsprojektet repræsenterer den største samlede kulturhistoriske nyere tids udstilling, der opbygges i de kommende år, og det er ambitionen, at den både i søfartshistorisk indhold og formidlingsmæssige greb skal bevæge sig på højt internationalt niveau og dermed matche betydningen af det erhverv, hvis nutid og historiske baggrund den viser.

I modsætning til landbrug og industri har den vigtige historie om dansk civil søfart nemlig ikke en samlet tidssvarende udstilling andetsteds.

Udstillingens undertemaer tager udgangspunkt i nutiden, bevæger sig globalt og på tværs af alle tidsperioder. De pejler sig ind på helt grundlæggende forhold omkring søfart og søfartserhvervene: Hvorfor sejler vi? (varer og mennesketransport) Hvordan finder vi vej? (navigation) Hvordan bygger vi skibe? Hvordan er livet til søs, og hvilke glæder og farer rummer det? Hvad betyder søfarten for landets økonomi og for din og min hverdag?

Basisudstillingerne omfatter i alt ca. 2.500 m², fordelt på ca. 300 løbende meter omkring dokken. Rundgangen byder på stor variation takket være arkitekturen, men bliver yderligere oplevelsesrig og dramatisk ved, at hvert ud-

stillingstema får sin egen udtryksform, æstetik og formidlingsteknik, der hele tiden vil pirre publikums sanser.

I skrivende stund arbejdes der på højtryk på det gamle Handels- og Søfartsmuseum på Kronborg sammen med mange gode kræfter, først og fremmest Danmarks Rederiforening, det nystiftede byggeselskab Maritim Museums Byg ApS samt Kulturarvsstyrelsen, på at projektere den nye museumsbygning og dens indhold og skabe grundlaget for fremtidens drift og aktivitetsfelter. Det er et spændende og udfordrende forløb, der her kan berettes om ud fra de resultater og erkendelser, som vi er nået til i sommeren 2009.

Men det er kun en statusrapport om primært udstillingsarbejdet, der her gives, for museet er midt i en proces, og i de kommende år vil projekt og ideer blive løbende bearbejdet og udviklet i samarbejde med de mange interessenter frem til den forventede åbning i forsommeren 2012.

Forhistorien

Det kan lyde som en banal konstatering, der gælder alle store projekter, men der er noget særligt ved dette museumsprojekt. Medens mange byer verden rundt og her i Danmark profilerer sig på nye museumsbyggerier som ramme om kunstens verden, så er det sjældent, at man opfører et helt nyt museumsbyggeri som ramme for et kulturhistorisk museum, hvis udstillingsmæssige indhold oven i købet helt nytænkes. Et bredt nationalt/landsdækkende kulturhistorisk museum for et af landets vigtigste erhverv. De fleste vil nok finde

det helt naturligt, at en gammel søfartsnation og kulturnation som Danmark bør præsentere denne del af sit erhvervsliv og sin historie på mindst lige så højt niveau, som man præsenterer kunsten, oldtiden, landbruget, industrien og lokalhistorien, for blot at nævne nogle af de områder, der er investeret meget i på det museale felt.

Handels- og Søfartsmuseet har siden grundlæggelsen i 1915 haft til huse på Kronborg Slot. Den fornemme bygning, en del af verdenskulturarven, er imidlertid ikke den ideelle ramme for moderne museumsdrift, og som det vil være mange bekendt, havde man i en længere årrække drøftet en flytning af museet. Debatten kulminerede i 2003, hvor Kulturarvsstyrelsen i en rapport om de landsdækkende museers fremtid slog til lyd for at flytte Handels- og Søfartsmuseet til Esbjerg og lægge det sammen med det derværende Fiskeri- og Søfartsmuseum for at skabe et stærkt samlet maritimt museum.

Den idé faldt mange for brystet. Museets emnefelt og samlinger er landsdækkende og for store deles vedkommende relateret til Hovedstadsområdet, hvor de fleste større rederier også har deres hovedsæde. Der blev derfor, bl.a. med stor hjælp fra Danmarks Rederiforening, gennemført et større udredningsarbejde, der resulterede i en rapport om museets fremtidige profil og en analyse af mulighederne for forskellige placeringer i Hovedstadsregionen. Debatten nåede en positiv afslutning i efteråret 2005, hvor Helsingørs borgmester og museets bestyrelse kunne meddele, at man havde besluttet, at et nyt museum skulle pla-

ceres i Dok 1 fra det tidligere Helsingør Skibsværft, beliggende mellem Kronborg og kommunens kommende biblioteks- og kulturhus "Kulturværftet" i de gamle værftsbygninger.

Valget af placering skabte baggrund for at kunne gå videre med det omfattende arbejde med fundraising, arkitektkonkurrence og nærmere afklaring af det store projekt, der ventede forude.

Det stod klart, at projektet ikke kun drejede sig om flytning til ny bygning, men også om en anden vægtning i museets forskning og formidling, hvor nyere tid og det nutidige søfartserhverv skulle indtage en langt stærkere plads. Kravet var også, at museet skulle indrettes og drives, så det kunne tiltrække ikke blot et langt højere antal besøgende, men også en langt bredere sammensat brugergruppe med vægt på unge.

Museet, søfartshistorien, den originale museumsgenstand og det store publikum

Vi lever i en tid, hvor alle overvældes af en sofistikeret informationsstrøm gennem utallige tv-kanaler og internet lige ind i stuen, i toget og på mobilen – i en tid, hvor mange har råd til at rejse verden rundt, råd til selv at sejle, selv at opsøge de store gamle og nye skibe, der byder sig til for turiststrømmene – en tid, hvor oplevelsestilbuddene for børn og voksne kan fylde meget mere fritid, end den enkelte nogensinde kan mobilisere. Hvorfor så netop bygge et museum, en formidlingsform, hvis første store folkelige gennembrud ligger 125 år tilbage, og som baserer sig på, at folk transporterer sig et andet sted hen, for at få en informa-

tion, der måske endnu bedre opnås hjemme foran skærmen?

Den vigtigste del af svaret ligger i den kommunikationsstyrke, som den originale museumsgenstand rummer. En styrke som forløst på den rigtige måde kan få museumsgenstanden til at gå i samspil med museumsgæsten. På museet møder man de genstande, der ikke bare fortæller historie, men selv er en del af historien. Det er et unikt særkende, som vi skal dyrke.

En anden del af svaret ligger i den positive sociale oplevelse, det kan være med familie eller venner at tage hen til en spændende bygning og sammen opleve en hel anden verden, end den der kan gengives på skærmen hjemme eller opleves i dagligdagen ude i den virkelige verden.

Indholdsmæssigt ligger udfordringen i, på trods af flere generationers museumsformidlende arbejde, at få mindsket afstanden mellem museernes intentioner og budskaber på den ene side og publikums interesser og udbytte af besøget på den anden side. Vi taler ofte forbi hinanden; enten i et for specialiseret fagsprog, en overdreven æstetisering eller i en unødigt "tivolisering".

Seriøs faglighed – det at museet har noget på hjerte – meningsfyldt oplevelse – noget der rører ved vores holdninger og følelser – behov for rekreation og uforpligtende oplevelse: Alt det skal spille sammen på det gode museum.

Nogle museumsgæster har p.g.a. alder eller erhverv en forudsætning for at fortælle og tolke museets indhold over for yngre ledsagere. Men den nærhed til fortiden findes ikke længere på

DANMARKS NYE SØFARTSMUSEUM

– status oktober 2009

Placering og arkitektur

Bygningen er tegnet af BIG Bjarke Ingels Group og bliver på ca. 7.600 m² i bruttoareal, placeret under jorden rundt om Dok 1 fra Helsingør Skibsværft. Adgang til bygningen bliver via broer spændt ud over dok-rummet. Gulvet i udstillingsarealet vil være svagt faldende, så besøgende vil bevæge sig rundt i huset og samtidig gå nedad i en spiral. Huset bliver fuldt tilgængeligt for handicappede.

Udstillinger og aktivitetsfelter

Udstillingerne bliver skabt i et samarbejde mellem museet og det hollandske udstillingsarkitektfirma Kossmann.dejong. Museet vil ud over udstillinger rumme videnscenter, webopkobling, undervisningsfaciliteter, café, værkstedsfaciliteter og administration. Museet skal desuden danne ramme om en mangfoldighed af konferencer, kulturarrangementer, præsentation af de maritime erhverv m.m. i de nye spændende omgivelser, hvor naboskabet til Helsingør Kommunes biblioteks- og kulturhus "Kulturværftet" og til Kronborg også vil blive udnyttet.

Tidsplan

- September 2008 – projektering og forundersøgelser påbegyndt.
- Marts 2010 – det egentlige byggeri igangsættes.
- Årsskiftet 2011/2012 forventes byggeriet færdigt.
- Maj 2012 forventet åbning for publikum.

Økonomi

Anlægsudgifterne er estimeret til 212 mio. kr. hvor til kommer udgifter til indretning af bygningen samt etablering af udstillinger mv.

- Udgifterne finansieres af donationer og støtte fra 11 fonde.
- Basis driftsbudget for det nye museum forventes at ligge o. 23 mio. kr. baseret på statstilskud samt egne indtægter fra entré, arrangementer og udleje til konferencer m.v.

Følgende fonde har givet tilsagn om midler til gennemførelse af projektet:

- A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal
- Arbejdsmarkedets Feriefond
- Augustinus Fonden
- Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
- Dampskibsselskabet Orient's Fond
- Den Danske Maritime Fond
- JL-Fondet
- Oticon Fonden
- TK Foundation
- TORM's Understøttelsesfond
- ØK's Almennyttige Fond

Organisation for byggeri og udstilling

Donationerne fra fondene ydes til Maritim Museums Fond, der har etableret selskabet Maritim Museums Byg ApS til gennemførelse af byggeri og udstillinger. Valg af entreprenører foretages fra efteråret 2009.

- **Maritim Museums Fond**
 Formand: Mette Christensen, vicepræsident,
 Sø- og Handelsretten
 Jens Bjergmose, direktør, TORM's Understøt-
 telsesfond
 Jens Fehrn-Christensen, finansdirektør,
 tidl. Dampskibsselskabet Norden A/S
 Carsten U. Larsen, direktør, Folketinget
 Dan Pode Poulsen, økonomidirektør, Dan-
 marks Rederiforening
 Lars Ole Hansen, direktør, tidl. Universitets- og
 Byggestyrelsen
- **Maritim Museums Byg ApS**
 Formand: Dan Pode Poulsen, økonomidirektør,
 Danmarks Rederiforening.
 Lars Ole Hansen, direktør, tidl. Universitets- og
 Byggestyrelsen
 Arnt Ottendahl, arkitekt, Ottendahls Tegnestue
 Jacob Salvig, museumsdirektør, Naturama,
 Svendborg
- **Bygherrerådgiver**
 Alectia A/S (tidligere Maersk Construction A/S)
- **Arkitekt**
 BIG Bjarke Ingels Group
- **Rådgivende ingeniør**
 Rambøll Danmark

Museet

Det nuværende Handels- og Søfartsmuseum er etableret i 1915, og har til huse på Kronborg Slot. Museet fraflytter denne placering ved flytning til det nye søfartsmuseum. Kronborg Slot planlægger at anvende de ledige arealer til bl.a. kultur og konferencefaciliteter.

- Museet er en selvejende institution. Et stats-
 anerkendt landsdækkende specialmuseum for
 den civile danske søfart fra middelalder til nutid
 i såvel nationalt som internationalt perspektiv.
- Museet får hovedparten af driftsindtægterne
 via midler fra finansloven i henhold til muse-
 umslovens § 16.
- **Protector**
 H.M. Dronning Margrethe
- **Bestyrelse**
 Direktør i Dansk Transport og Logistik,
 Erik Østergaard (formand)
 Skibsreder Bjørn Clausen, Corral Line A/S
 Festivalchef for Golden Days, Ulla Tofte
 Direktør i Mensch A/S, Frederik Preisler
 Advokat Ole Bang
 Direktør for Nationalmuseet, Per Kristian
 Madsen
- **Museumsdirektør**
 Jørgen Selmer

THE NEW DANISH MARITIME MUSEUM

– status October 2009

Site and architecture

The building was designed by BIG Bjarke Ingels Group and will have a total area of 7,600 m². It will be placed underground surrounding Dock 1 of the old Elsinore Shipyard. Access to the building will be from bridges suspended above the dock space. The floor in the exhibition area will be of a slightly downward slope so that visitors moving around in the house at the same time descend in a spiral. The house will be fully accessible for disabled people.

Exhibitions and fields of activity

The exhibitions will be created by a team consisting of the museum staff and the Dutch exhibition architects Kossmann.dejong. Apart from exhibitions, the museum will have a knowledge centre, web access, teaching facilities, café, workshop facilities and administration. The museum is also to accommodate a multiplicity of conferences, cultural events, presentations of the maritime trade etc. in the new and exciting environment. The proximity to Elsinore's new library and cultural centre "The Culture Yard" and Kronborg Castle will also form part of the attraction.

Time schedule

- September 2008 – planning and preliminary surveys initiated
- March 2010 – construction to begin
- New Year 2011/12 – construction expected to be completed
- May 2012 – expected opening for the public

Financing

Construction costs are estimated at DKK 212 million. In addition there will be expense for interior decoration and to establish exhibitions.

- The expenses are financed through donations and support from 11 foundations.
- The basic operating budget for the new museum is expected to be about DKK 23 million based on government grants and own income from admission fees, events and renting to conferences.

The following foundations have agreed to provide financial support in implementing the project:

- A.P. Møller and Chastine Mc-Kinney Møller Foundation
- Arbejdsmarkedets Feriefond (Labour Market Holiday Fund)
- Augustinus Foundation
- Aage and Johanne Louis-Hansen's Trust
- Dampskibsselskabet Orient's Foundation
- The Danish Maritime Fund
- JL-Foundation
- Oticon Foundation
- TK Foundation
- TORM's Understøttelsesfond (Employee Pension Fund)
- The EAC Foundation

Organisation for construction and exhibition

Donations from the foundations will be given to the Maritime Museum Foundation, which has es-

tablished the Maritim Museums Byg ApS company to implement construction and exhibitions. Contractors will be selected from the autumn of 2009.

- **Maritime Museum Foundation**

Chairman: Mette Christensen, Deputy President, Copenhagen Maritime and Commercial Court

Jens Bjergmose, Vice President, TORM's Understøttelsesfond (Employee Pension Fund)

Jens Fehrn-Christensen, Finance Manager, formerly dampskibsselskabet Norden A/S
Carsten U. Larsen, Director, Folketinget (Parliament)

Dan Pode Poulsen, Financial Director, Danish Shipowners' Association

Lars Ole Hansen, Manager, formerly Danish University and Property Agency

- **Maritim Museums Byg ApS**

Chairman: Dan Pode Poulsen, Financial Director, Danish Shipowners' Association

Lars Ole Hansen, Manager, formerly Danish University and Property Agency

Arnt Ottendahl, Architect, Ottendahl Architects
Jacob Salvig, Museum Manager, Naturama, Svendborg

- **Owner's consultant**

Alectia A/S (formerly Maersk Construction A/S)

- **Architect**

BIG Bjarke Ingels Group

- **Consulting engineers:**

Rambøll Danmark

The museum

The current Danish Maritime Museum was established in 1915 and is located at Kronborg Castle in Elsinore. The museum will be leaving these premises when it moves to the new Danish Maritime Museum. Kronborg Castle plans to use the vacated areas for cultural and conference facilities.

- The museum is a self-governing institution. It is an approved, national special museum for Danish civilian maritime trade in a national and international perspective from the Middle Ages to the present time.

- The museum receives the main part of its operating income from allocations in the Budget pursuant to Section 16 of the Danish Museum Act.

- **Protector**

H.M. Queen Margrethe

- **Board of directors**

Director for Dansk Transport og Logistik, Erik Østergaard (chairman)

Shipowner Bjørn Clausen, Corral Line A/S

Head of Secretariat for Golden Days Festival, Ulla Tofte

Director in Mensch A/S, Frederik Preisler

Lawyer Ole Bang

Director General for Nationalmuseet,

Per Kristian Madsen

- **Museum Director**

Jørgen Selmer

samme måde som i tidligere generationer, hvor næste alle familier kunne henvise til en far og en bedstefar, der havde været til søs som ung. Når det drejer sig om den civile søfart og især nyere tids og nutidens søfart, kan den synes meget fjern og uden særlig interesse for vores hverdagsliv, når den da ikke lige kommer til os som chokerende “underholdning” f.eks. i beretninger om pirater i Adenbugten.

Talrige meldinger fra museer i ind- og udland viser, at de fleste såkaldt almindelige museumsgæster ikke primært kommer for at indhente dybtgående viden, men for at få en oplevelse, gerne i selskab med familie og venner. Kort sagt de bruger museet som en berigende, uforpligtende og rekreativ oplevelse. Den nyeste tendens inden for museerne er derfor nu, i langt højere grad end tidligere, at satse på museet som et fascinationsrum, hvor besøget i høj grad sker på den enkelte brugers egne præmisser og med mulighed for at opleve på egen måde og ud fra egne forudsætninger. Et behov som moderne udstillingsteknologi i høj grad kan understøtte. Den dybere formidling af viden og af de store sammenhænge ligger i omvisningen, foredraget, særarrangementet, skole- og uddannelsesforløbet, i bøgerne og på internettet. Herved opnår man, at museet som læringssted også virker tiltrækkende på det store flertal, der blot søger en i første omgang uforpligtende oplevelse og berigelse. Man får chancen for, at museet i det uforpligtende besøg får vakt en interesse for mere viden, som den enkelte så kan opsøge enten i dybere informationslag under museumsbesøget, eller hjemme ved computeren og bogreolen.

Med dette tankesæt kan museet få pillet noget af det distancerende af museets facade og i ordets bedste forstand blive mere folkeligt i sit udtryk uden at slække på den historisk faglige kvalitet.

For nogen vil denne efterspørgsel efter mere viden føre til museets videnscenter med bibliotek, billed- og kortarkiv, og til det aktivitetsfelt omkring museet, der med kontakter til erhvervslivet og med skoletjenesten som vigtigste enkeltelementer skal bygges op.

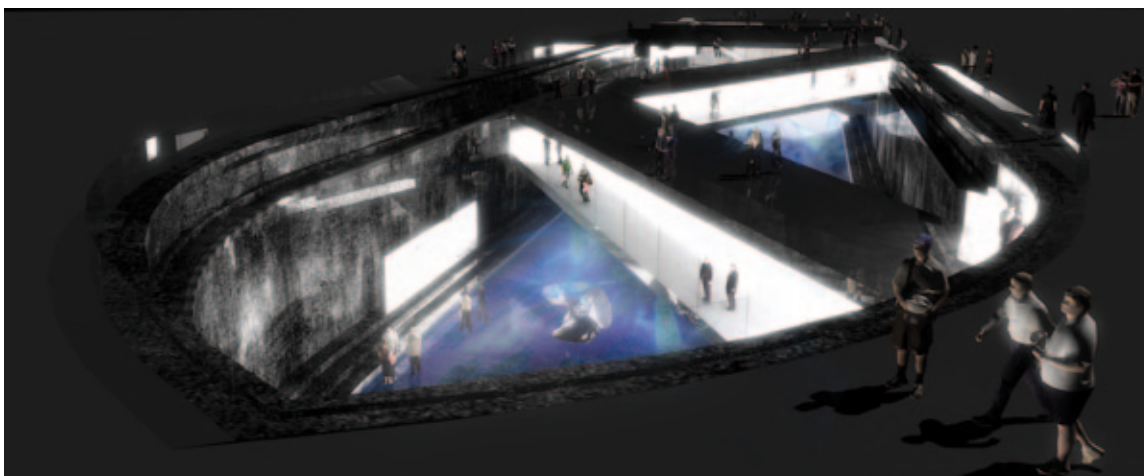
I disse dybere lag af museets formidling ligger samtidig muligheden for at leve op til en anden af tidens trends, nemlig behovet for fordybelse og for “langsomhed”, at opleve i eget tempo. Tendenser, der ses som modvægt til dagligdagens hurtige og overfladiske informationsstrøm og hektiske tempo.

Handels- og Søfartsmuseets samlinger og hele emnefelt er yderst velegnede til at leve op til disse tanker.

Vel vidende, at vi ikke kan få alle til at besøge museet, så er det ambitionen, at det nye museum skal bidrage aktivt til at udbrede kendskabet til den civile søfart og dens betydning bredt i befolkningen og hos tilrejsende turister, samt være med til at skabe et image af en spændende verden, hvor det er attraktivt at søge ind som uddannelsessøgende eller jobsøgende.

Det ligger således helt naturligt, at museet som et landsdækkende specialmuseum for søfart skal henvende sig til et bredt felt af målgrupper:

Det drejer sig om det “almindelige” museumsbesøg, hvor vægten skal ligge på:

Det nye søfartsmuseum set fra vest mod øst. Selve museet er skjult under jorden, men alligevel meget synligt og indbydende, da det omkranser en gammel tørdok, hvorover der er spændt broer, der giver adgang til museet og kig ned i dokken, der bl.a. tænkes at rumme skiftende udendørs udstillinger.

(Tegning BIG, 2007)

The new museum seen from west to east. The museum itself is hidden under the ground, but it is still very visible and inviting as it encircles an old dry dock over which bridges have been suspended giving access to the museum and a look down into the dock. Among other things this will house changing outdoor temporary exhibitions.

(Drawing, BIG 2007)

- Lokale enkeltbesøgende og gruppebesøgende fra København, Nordsjælland og Sydsverige.
- Familier med børn, der har valgt Nordsjælland som udflugtsmål eller feriested
- Turister, danske og udenlandske, primært “city breaks” med udgangspunkt i København.
- Kvalitetsturister, der søger hovedstadsregionens mest eksklusive oplevelser.
- Krydstogtturister fra København, i fremtiden måske også fra Helsingør.

Hertil kommer erhvervsliv og organisationer:

- De maritime erhverv og organisationer.

- Øvrige erhvervsliv og den offentlige sektor.

En særlig satsning rettes mod uddannelsessøgende inden for:

- Maritime uddannelser.
- Folkeskole, erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser.

Kort sagt, museet skal være inkluderende i sit udtryk og ikke lade nogen brugergruppe ude. Det mål er ikke nemt at nå. For at opnå det har museet og Maritim Museums Byg fundet frem til det hollandske udstillingsarkitektfirma, Kossman.dejong, der bl.a. arbejder med udstillinger med flere oplevelseslag.

Udstillinger med flere oplevelseslag

For at opfylde de mange krav om tilgængelighed arbejder museet med at udvikle et udstillingskoncept, hvor de forskellige lag involverer publikum på forskellig vis. Et koncept, der fungerer som en samlet fysisk og virtuel helhed, men hvor hvert lag kan opleves for sig, og hvor det er op til brugeren, hvor meget han eller hun vil opleve og i hvilken rækkefølge.

Skal man nå det store brede publikum, må man fange folk, der hvor de er i deres forestillinger og følelser i forhold til det maritime. Ud fra det skal vi få vakt nysgerrigheden til at vide mere. Resultatet må gerne blive, at museet er med til at få bibragt flest mulige en forståelse og vedvarende interesse for det maritime Danmark.

I udstillingsplanlægningen arbejder vi derfor på at ramme følelserne med en gennemgribende og mættet brug af billeder, film, scenografi, lys, lyd og duft, der uden ord, sammen med de originale museumsgenstande, får fortalt besøgende fra hele verden og i alle aldersklasser, at den danske søfart nu, over hele kloden og til alle tider har været af afgørende betydning for alle i samfundet.

Nysgerrigheden vækkes bl.a. med en lang række interaktive installationer, der inviterer til selv at gøre, selv at prøve, selv at undres og selv at lykkes med at prøve kræfter med naturen, navigationen, skibskonstruktionen, lasten og logistikken.

Lysten til at vide mere kommer ved mødet med den store maritime verdens historie og nutid fortalt gennem den lille historie: Den nære personlige fortælling, gengivet fra nutidende personer eller gennem fund i arkiverne og vi-

derebragt med de originale genstande, billeder, breve, film og lydoptagelser i udstillingerne, og i udstillingens personlige digitale informationssystem, der er knyttet til entrebilletten.

Følelser, nysgerrighed, videbegærlighed og fortsat engagement kan tilfredsstilles i dybden i udstillingens webbaserede del på museets hjemmeside, hvor yderligere historier, billeder og samlede redegørelser, sammen med links til hele den maritime verden udgør en næsten udtømmelig skattekasse.

I museets videnscenter med arkiv og bibliotek skal personalet stå parat med yderligere hjælp og vejledning, ligesom der skal være mulighed for bestilling af undervisningsforløb, rundvisninger og arrangementer.

Historierne – temaer og kronologi

Udstillingsplanlægning er en lang proces, der skal foregå i dialog mellem de forskellige hensyn og fagligheder man vil tilgodese. Ovenstående er beskrevet nogle af de grundlæggende tanker om publikumsgrupper og formidlingsgreb, men inden vi uddyber dette, skal disse tanker ses i forhold til de historier, vi vil fortælle.

Ligesom udstillingsgrebene er historierne på nuværende tidspunkt ikke endeligt fastlagt og defineret, men vi vil gå til dem på en måde, så valget af historier styrker de overordnede mål vi har for publikums oplevelse, og så valget af udstillingsformer styrker oplevelsen af de historier, vi vil fortælle.

Hovedhistorier

Som det nationale søfartsmuseum skal museet rumme hele den civile søfartshistorie fra

middelalder til nutid. Vi har imidlertid i udstillingssammenhæng valgt i første omgang at slå ned på en række overordnede temaer, der har arbejdstitlerne: “Længslen mod søen”; “Sømandsliv”; “Varer”; “Navigation”; “I krigens skygge”; “Den sidste rejse”; “Skibsbygning”.

Tilsammen lukker de op for en række af de væsentligste spørgsmål, følelser og myter, som de enkelte brugere bringer med sig ind i museet. D.v.s. udstillingerne tager udgangspunkt i brugerne og deres forudsætninger, og sammen kigger vi ind i søfartshistorien, der, som tidlige nævnt, via flere formidlingslag gøres tilgængelig for folk med mange forskellige forudsætninger.

Temaerne er ikke kronologisk opbygget, men alle har det til fælles, at de bringer nedslag fra den lange historie og især bruger elementer fra den nyere historie og nutid. På denne måde signaleres, at udgangspunktet for ethvert emne er os selv og verden i dag. Via historiefortællingen forklarer og perspektiverer museet dagens maritime verden.

Ved ikke at fortælle hele søfartshistorien i udstillingerne, men kun udvalgte dele med forskellig tyngde, opnår vi en friskhed og stringens i de historier, der fortælles. Vi bliver ikke, som andre nationale museer, tynget af at skulle have det hele med, med risiko for hurtigt at miste fokus og trætte museets brugere.

Vi arbejder altså med et udvalg af temaer og ikke en samlet kronologisk fremstilling. Imidlertid er kronologien en vigtig orienteringsfaktor for mange besøgende. Den samlede søfartshistories kronologi vil derfor blive ryggrad i de dybere formidlingslag, især på hjemmesiden,

Gammel udstillingsal på Kronborg Slot med et udvalg af museets omfattende modelskibssamling.

(Foto Benjamin Asmussen, 2008)

Old exhibition room at Kronborg Castle with a selection of the museum's extensive model ship collection.

(Photo Benjamin Asmussen 2008)

ligesom vi arbejder med ideer til en søfartshistorisk “tidstavle”, der i helhed og i udsnit kan gå igen flere steder under folks færden gennem huset.

Historiefortælling og udstillingsafsnit

I det følgende gives et bud på en rundgang i de nye basisudstillinger med forbehold for de ændringer, der vil komme, når udstillingsprojektet bliver yderligere gennemarbejdet.

Introduktion: Længslen mod søen

Efter ankomsten til museet gennemgår gæsten et “overgangsritual” som indledning på udstillingsbesøget: Først passerer man gennem en tågeport, igennem hvilken man lige akkurat kan se billeder bevæge sig gennem tågen. På den

anden side af porten lyser fyrtårne væggene op med smukke billeder fra søfartshistorien, billeder sat sammen til at fortælle historier uden ord. Den stemningsfulde indgang gør det klart, at man nu forlader sit hverdagsliv og træder ind i søfartshistoriens underfulde univers.

Sømandsliv

Temaet handler om livet til søs og på land. Det er mennesket – sømanden – der er i fokus. Her fortælles både om de forestillinger om sømandslivet, som kommer til udtryk gennem film, musik, litteratur og mode, og om hvordan livet om bord faktisk tager sig ud med den stadige vekslen mellem vagt og frivagt, om storm og stille, kammeratskab og hierarki.

Sømanden har også et liv på land, og i udstillingen skildres livet i havn og forholdet til hjem og familie, om savn og hjemve og de udfordringer, de søfarendes familier har.

Varer

I temaet "Varer" anskues de sidste 600 års søfart ud fra de laster, skibene sejlede med. Fra luksusvarer fra Kina i 1700-tallet til masseproducerede varer i containere i vor tid.

Hele verden i din indkøbskurv

Temaet handler om globalisering, og hvilken betydning søfart har for vores dagligdag. Udstillingen tager udgangspunkt i noget, folk kan forholde sig til: Det daglige forbrug af tøj, elektronik, fødevarer mm. Ved at fortælle hvor varerne kommer fra, hvordan de er produceret, måske med enkeltdele fra flere dele af verden,

og hvordan de kommer ud til forbrugeren, er udstillingen tænkt som en "eye-opener" for, hvor stor betydning dansk søfart har for vores dagligdag.

Containersystemet

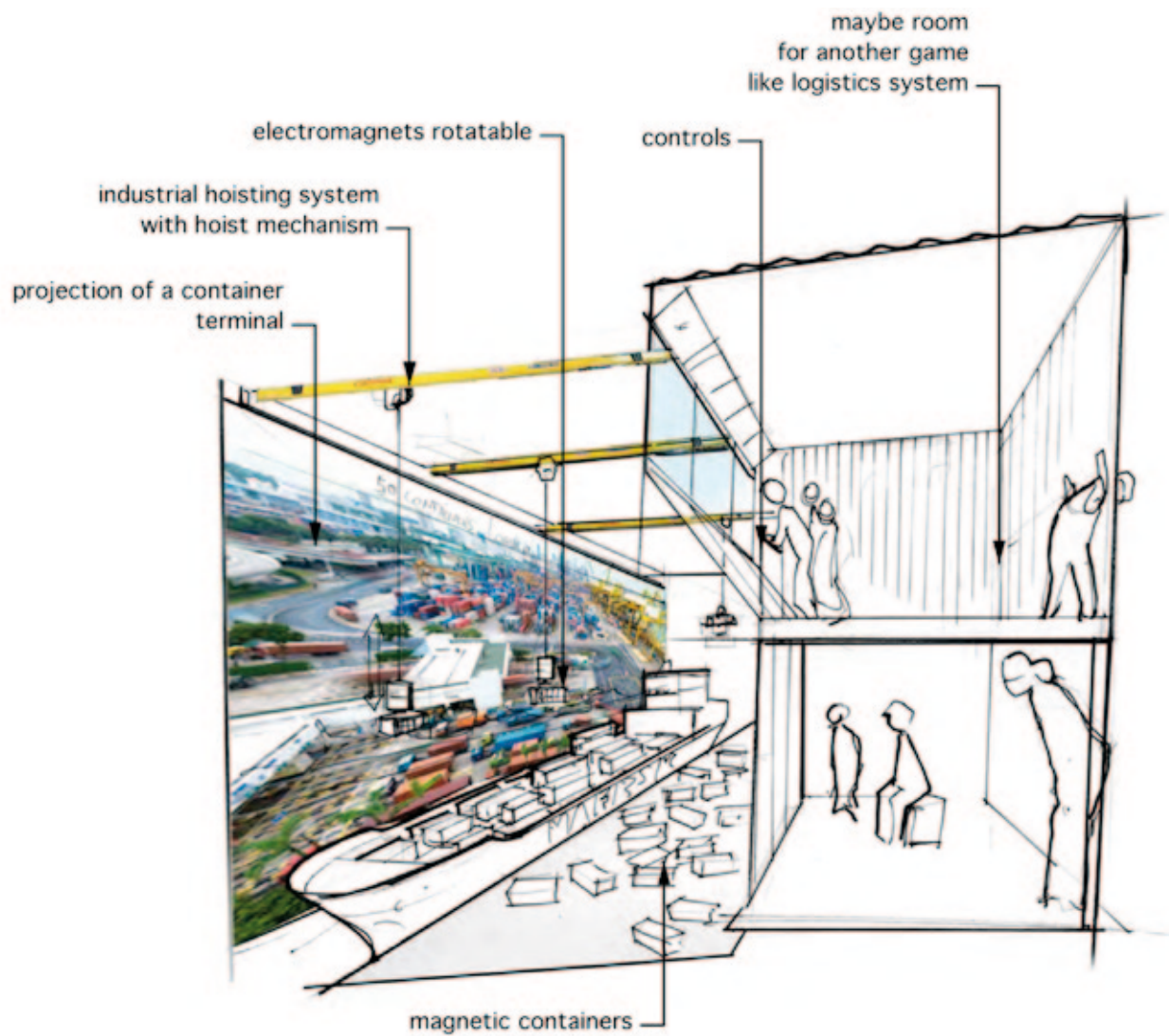
Containeren revolutionerede søfarten og verdenshandelen. Takket være det meget effektive system, der reducerede havnetiden til en brøkdel, faldt transportomkostningerne drastisk, og nye verdensmarkeder åbnede sig. Udstillingen viser, hvordan containersystemet fungerer, og giver publikum mulighed for selv at laste et skib med containere.

Rejsen til Kina

Rejsen til Kina handler om de luksusvarer, der allerede fra 1600-tallet blev transporteret fra Østen til Danmark. Produkter som silke, te og krydderier var så eftertragtede, at det kunne betale sig at sende skibe halvvejs rundt om Jorden for at hente dem. I udstillingen vises bl.a. museets meget værdifulde samling af genstande fra Kinahandlen i 1700-tallet.

Slaveriet

Den uhyggeligste last, der endnu er blevet transporteret af danske skibe, må være tilfangetagne mennesker, gjort til slaver med ud-sigt til et kort og hårdt liv i arbejde på danske sukkerplantager. I 16-1700-tallet blev op mod 90.000 mennesker fragtet fra de danske slaveforter på Guldkysten og til De Vestindiske Øer. I dette tema forsøger vi at sætte navn og ansigt på enkelte af disse mennesker og give et indblik i de forhold, de blev transporteret under.

Idéskitse til modelopstilling med containerterminal, hvor publikum selv kan styre containerkranen.

(Foto Kossmann.dejong, 2009)

Outline for the placement of models with a container terminal where the public can steer the container crane themselves.

(Photo Kossmann.dejong, 2009)

Massegoods

Her fortælles om den type varer, der kaldes massegoods eller bulk, dvs. tømmer, korn, kul etc. og deres transport på skibe lige fra middelalderens kogge til vor tids gigantiske olietankere. Udstillingen viser hvordan verden langsomt er blevet afhængig af de store skibes transport, lige fra flådeforsyninger under Napoleonskrigene til olietankernes betydning for verdensøkonomien.

Navigation

Hvor er jeg? Hvor skal jeg styre hen? I dette afsnit af udstillingen stilles de besøgende over for de samme udfordringer, som sømænd gennem tiderne har skullet løse. Fra navigation med lod og kompas, over sekstanter og kronometre til nutidens radarer og GPS. Afsnittet giver ved hjælp af omfattende lyd- og lyskulisser publikum en fornemmelse af havets skiftende stemninger, fra rasen til stille. Målet er en omfavnende følelse af elementer og myter, men aldrig løsrevet fra navigationens rationelle håndværk. Afsnittet afsluttes af en omfattende montreopbygning, der præsenterer museets store og fornemme samling af navigationsinstrumenter.

I krigens skygge

De to verdenskrige spillede, også for den almindelige sømands perspektiv, en stor rolle. Frygten for at blive angrebet af ubåde, skibe eller fly var, sammen med angsten for at støde på en mine, et definerende vilkår for sømænd fra 1914-18 og igen fra 1939-1945, hvor mange var uden kontakt med hjemmet i op til 6 år.

I dette afsnit formidles denne frygt med genstande, breve og billeder, der viser, hvordan navngivne søfolk klarede eller ikke klarede sig igennem de voldsomme begivenheder. Udstillingen søger stemningsfuldt og overraskende at videregive følelsen af frygt gennem angreb og våben, lys og skygge.

Den sidste rejse

Skibe er genstande, men til dem er knyttet en lang række følelser, der ikke er mange andre genstande forundt. Biler og busser har sjældent navne, men skibes liv og endeligt bliver ofte menneskeliggjort. Skibe ender deres liv som skrot på strande i Indien, som vrage på havets bund og som opfyldning i havneanlæg. Skibsførlis er søfartens skæbnesvangre følgesvend. I dette afsnit befinder vi os under vandet blandt vrage og menneskeskæbner, men også nutidens systematiske ophugninger og genbrug tages op.

Skibsbygning

Temaet handler om skibe. Hvordan fungerer de, og hvordan bygges de? Udstillingen giver gennem en række hands-on aktiviteter publikum mulighed for at forstå fysikken bag et skib. Derudover fortæller udstillingen historien om dansk skibsbyggeri, som, da det var på sit højeste, var blandt de førende i verden.

Udstillingen handler både om teknologien og de mennesker, der bygger skibene. Her vises bl.a. eksempler fra Helsingør Skibsværft, hvor museet er beliggende og fra andre af landets skibsværfter med vægt på nyeste tid og nutid. Udstillingen består udelukkende af originale genstande, hvoraf museet råder over en

stor samling, der skal udbygges med nutidigt materiale.

Skibsvæggen

Søfartsmuseet rummer en af verdens fineste samlinger af skibsmodeller. En del af disse udstilles i tema- og særudstillinger, men mange er der ikke plads til. De smukkeste modeller bliver i stedet vist i "skatkammeret", i form af en kæmpe glasvæg, der indgår som et led i bygningens arkitektur, og er fyldt med modeller fra de ældste tider til helt nye skibe. Her vil det samtidig være muligt at få kortfattet information om hver model og dens forbillede på digital vis.

Globen

Efter rundgangen i basisudstillingerne præsenteres publikum for det afsluttende store interaktive element, nemlig dansk søfart over hele verden. På væggen ved udgangstrappen placeres en stor halvkugle. Herpå projiceres et verdenskort med positionerne for alle danske skibe i real-time. Via en form for trackball kan publikum selv "dreje" globen rundt og på den måde se hele jorden. Globen kan også bruges til at vise sejlruiter, opdagelsesrejser, resultater af global opvarmning og meget mere og vil samtidig være et stærkt værktøj for omvisere i udstillingen.

Skibsvæggen og Globen giver på hver deres måde samlede billeder af dansk søfart i to meget forskellige spektakulære visuelle udtryk. De er også umiddelbart synlige, når man kommer ind i museet, og bliver således både det første og det sidste, man oplever på det nye søfartsmuseum.

Fascinere og involvere

For at alle skal få lyst til at opleve søfartshistorien og blive i stand til, på egne præmisser, at forstå den og gå i dialog med den, er der som nævnt valgt et udstillingskoncept, der bygger på flere lag, der fungerer i sammenhæng, men også kan bruges hver for sig:

- Fysiske udstillinger
- Involverende udstillingselementer
- Omvisninger og personlig guidning
- Personligt digitalt informationssystem der er knyttet til entrébillet
- Udstillingen på hjemmesiden
- Videnscenter med personlig betjening

Fysiske udstillinger

De fysiske udstillinger har til formål at fascinere, vække nysgerrighed, underholde, oplyse og stille spørgsmål. De udgør det første, let tilgængelige lag, appellerende til alle. De enkelte udstillingsafsnit, der tilsammen danner temaer, bygges i videst muligt omfang på personlige historier, ligesom de udstillede genstande og billeder i videst muligt omfang knyttes til konkrete personer. Derved lettes brugerens identifikationsmulighed med fortællingen. Udstillingerne sætter det unikke og originale museumsmateriale (genstande, billeder, film og lydoptagelser) ind i en scenografi, der helt umiddelbart rammer vores følelser og lukker op for vores lyst til at dykke ned i de næste lag af oplevelsen, der er placeret rundt i udstillingerne.

Involverende udstillingselementer

En serie aktiviteter tilbyder brugeren selv at afprøve enkle arbejdsprocesser f.eks. omkring

skibsbygning og varehåndtering. En anden serie elektroniske interaktive aktiviteter tilbyder brugeren at sætte sig i skibskonstruktørens, navigatørens eller f.eks. vareimportørens rolle og gennemspille diverse scenarier alene eller sammen med andre. Det forventes, at disse aktiviteter ikke mindst vil tiltrække børn og unge, selv om de designes, så alle kan bruge dem.

Omvisninger og personlig guidning

Museet vil satse på et korps af omvisere og guider, der kan tilfredsstille det store behov for personlig mundtlig fortælling i udstillingerne. Et behov, der kun i et vist omfang tilfredsstilles af de interaktive elementer i udstillingen. Omvisere og guider kan bestå i en kombination af brugerbetalte fagfolk og et korps af frivillige museumsværter.

Personligt digitalt informationssystem

– tekster og hjemmeside

De nye udstillinger vil, i modsætning til de fleste nuværende museumsudstillinger, ikke være præget af store mængder plancher og tekst, der kan tynde den besøgende med dårlig samvittighed over ikke at læse det hele. De enkelte museumsgenstande vil hver kun have en ganske kort tekst, medens resten af informationen skal findes andetsteds, nemlig i museets digitale informationssystem.

Systemet fungerer ved hjælp af en individuel elektronisk billet, som gæsten kan anvende til at markere genstande og sammenhænge, som der ønskes mere viden om. Til at tilgå denne information findes en række muligheder.

For det første kan man i museets hvileområder læse mere om udvalgte emner på en indbygget skærm. I caféen kan informationssystemet være indbygget i bordene, så når man sidder og nyder sin kaffe, kan man læse mere om særligt interessante punkter i søfartshistorien. Endelig vil der være mulighed for at finde informationen på ens personlige afsnit af museets hjemmeside, hvor historier fra museumsbesøgets højdepunkter kan nydes i ro og mag. På hjemmesiden findes endvidere de grundigste vinklinger og synteser inden for museets temaer, og her kan også findes en koncentreret udgave af Danmarks samlede søfartshistorie. I fremtiden kan systemet let udbygges til også at omfatte en håndholdt enhed, når et tilpas teknologisk niveau er nået og økonomien tillader det.

De historiske fortællinger skal leve op til højeste videnskabelige standard og bearbejdes sprogligt til en fængende og let tilgængelig stil.

Videnscenter – personlig betjening

Det dybeste lag består af de fysiske bøger, billeder og arkivalier, som efterhånden i større og større mængder bliver digitaliseret.

Endelig tilbyder museets videnscenter og dets personale at besvare spørgsmål og yde hjælp til at finde litteratur, billeder og arkivalier m.m. for forskere og andre specifikt interesserede.

Udstillingerne – arrangementer for erhvervsliv og organisationer

Museet skal kunne tilbyde en mangfoldighed af arrangementer for erhvervslivet, private og offentlige organisationer. Det er der i bygnin-

Idéskitse til indretning af rum om navigationens historie. Rummet tænkes iscenesat ved hjælp af levende billeder projiceret på vægge og gulv. I rummet placeres skiftende tiders navigationsinstrumenter, som publikum selv kan afprøve. Således rustet kan man gå videre til næste rum, hvor museets fornemme samling af originale navigationsinstrumenter vil være udstillet.

(Foto Kossmann.dejong, 2009)

Outline of the lay-out of the room containing the history of navigation. The idea is for the room to be staged by means of films projected on to the walls and floor. Navigational instruments from different ages for the public to try out will be placed in the room. Thus prepared visitors can then proceed to the next room, where the museum's distinguished collection of original navigational instruments will be exhibited.

(Photo Kossmann.dejong, 2009)

gen taget højde for med indretning af spændende og utraditionelle konferencelokaler i henholdsvis rummet i broen over dokken og i et stort rum ved dokstævnen, samt cafeen. Imidlertid vil selve udstillingsområdet også være et stort aktiv. Her kan rummene under de øvrige broer over dokken bruges til større udstillings- og receptionsformål, ligesom det er planen at tilbyde erhvervslivet særarrangementer i udstillingerne.

Udstillingskonceptet med det tilknyttede "showcontrolling system", der styrer alle husets mange projektioner på bl.a. væggene, muliggør at "skifte film" f.eks. i udstillingen "Navigation" og således lade den aktuelle kundes ønsker til

billederne på væggene blive en del af arrangementet, ligesom særlige genstande og billeder kan tages frem til det konkrete arrangement kombineret med medvirken af museets personale til f.eks. velkomstintroduktioner og foredrag. Det er endvidere tanken at udnytte museets interaktive installationer og undervisningsprogrammer til teambuildingarrangementer eller ledsageprogram for erhvervskonferencer mv.

Den unikke arkitektur, de spændende interaktive udstillinger og muligheden for fleksibilitet og skræddersyede arrangementer med søfartshistorisk vinkling vil være museets bedste konkurrenceparameter på konferencemarkedet.

Udstillingerne og undervisningsinstitutionerne

I princippet indrettes alle afsnit i basisudstillingerne i videst muligt omfang fysisk og informationsmæssigt, så de egner sig til at indgå i undervisningsforløb.

Til tre af temaudstillingerne, "Varer", "Navigation" og "Skibsbygning", forberedes skoletjenesteforløb til museets åbning. Forløbene vil alle indeholde dialogbaseret undervisning i museets skolestue, brug af interaktive læringsinstallationer og præsentation af originale genstande i udstillingen. Enkelte af forløbene kan involvere rollespil og udklædning og evt. forme sig som spil, der giver indsigt i den økonomiske sammenhæng i verden. Et muligt fjerde forløb handler mere generelt om dansk søfartshistorie og er ikke forankret i temaer.

De maritime uddannelser

En væsentlig målgruppe for det nye søfartsmuseum er elever på de maritime uddannelser, og der er gjort et forberedende arbejde med henblik på at få kortlagt, hvilke muligheder det nye søfartsmuseum har for at tilbyde undervisning til disse. Det er hensigten, at det nye søfartsmuseum skal være med til at give de kommende medarbejdere i de maritime virksomheder en styrket faglig identitet og bevidsthed om deres fags historiske og samfundsmæssige betydning.

Eleverne på de maritime uddannelser er meget praksisorienterede, og der er i uddannelserne ikke lagt større vægt på en indføring i den danske søfarts historie. På det nye søfartsmuseum tilbydes introduktionsforløb for ny-

startede elever, hvor de kan få en forståelse af, hvilke traditioner deres fag bygger på, og hvilken betydning søfarten har for vores samfund både i et historisk og et nutidigt perspektiv. De maritime uddannelser er meget forskellige, og det er eleverne også. Derfor bliver forløbene skræddersyet til de forskellige uddannelser, hvor søfarten bliver set ud fra det enkelte fags perspektiv lige fra skibsbyggerlærlingen til shippingeleven.

Skoler og gymnasier

En vigtig målgruppe er skoler og gymnasier, hvor undervisningen i dag er opdelt efter tydelige faglige krav. Derfor indrettes et specialdesignet undervisningslokale, og de nye udstillinger indrettes, så de passer ind i de faglige krav, så forløbene direkte kan anvendes af lærerne i undervisningen bl.a. i fag som historie, natur og teknik, samfundsfag m.fl. Desuden vil klassernes besøg i en interaktiv og stemningsfuld udstilling fungere som indirekte reklame, da eleverne vil påvirke deres familie til at komme igen og se alle de spændende udstillinger, der ikke kunne nås i det koncentrerede skoletjenesteforløb. Det valgte udstillingskoncept gør museet attraktivt også for elever, hvis styrker ligger på det praktiske og ikke på det sproglige og boglige område. Udstillingskonceptet lever hermed op til et af tidens nye krav på uddannelsesområdet.

Særudstillingsprofiler

Museet budgetterer med en markant særudstillingsprofil med 1-2 større særudstillinger om året samt mindre temaudstillinger. Udstil-

lignerne placeres i broerne og undertiden integreret i andre dele af huset og består af:

- Eksternt producerede særudstillinger og aktiviteter, f.eks. præsentation af uddannelsesmuligheder, udstillinger fra enkeltvirksomheder inden for de maritime erhverv f.eks. om nye teknologiske muligheder, andre maritime museers særudstillinger m.m.
- Museets egenproduktioner, bl.a. særudstillinger der relaterer sig til emner, der er oppe i tiden og gives en historisk perspektivering. Et af de første særudstillingstemaer forventes at blive pirateri, og indsamling af genstande og viden til dette er allerede i fuld gang. Af øvrige temaer arbejdes med miljøpåvirkninger, kolonihistorie, færgefart m.fl.

Udstillinger – bygninger – omgivelser

Museet kommer sammen med naboerne, renessanceslottet Kronborg og “Kulturværftet”, Helsingør Kommunes nye biblioteks- og teaterhus, til at ligge i et nyt kulturelt kraftfelt, der forbinder det lokale, det nationale og det internationale, der forbinder fortid og nutid – akkurat som museet skal gøre det.

Placeringen ved havnen imellem Kronborg og Helsingør Kommunes kommende Kulturværft, der huser koncertsale, bibliotek og værftsmuseum er unik. I nærområdet findes endvidere Øresundsakvariet og Teknisk Museum foruden Helsingør Kommunes Museer.

Et væsentligt aktiv for museet og dets udstillinger bliver den unikke arkitektur som skabes med udgangspunkt i den gamle tørdok fra 1953, der tidligere udgjorde en væsentlig del af Helsingør Skibsværft.

BIG beskriver selv i bogen “*Yes is more – an archicomic on architectural evolution*”, hvilke tanker de gjorde sig, da de i forbindelse med arkitektkonkurrencen i 2007 besigtigede den forladte dok, der var udset til at rumme det nye museum. Her skulle, af hensyn til den frie udsigt til Kronborg, bygges et underjordisk søfartsmuseum, tæt på havet, men uden udsigt til havet.

Det kunne let blive en meget kedelig kælder, hvis man overdækkede dokrummet og brugte det til museum. I stedet vandt BIG konkurrencen på et forslag om at bygge museet rundt om dokken og lade selve dokrummet stå åbent som et imponerende industrimonument i den oprindelige rå beton. Hertil tegnede de tre broer hen over dokken: En ud mod havnen, hvor dokken skulle lukkes mod havnebassinet for at holde vandet ude, en bro hen over dokken, der skulle tjene som hovedadgangsvej til Kronborg, og en zigzag-bro, der skulle lede publikum en etage ned i dokken og ind i det underjordiske museum.

Broernes overflade/tag bliver sammen med Dokkens bund en del af byens rum, medens broernes underetager bliver en del af museet og giver spændende passage og opholdsrum med masser af lys fra begge sider. Alle besøgende til Kronborg Slot vil derfor blive ledt tæt forbi museet i dokken. Fra broerne vil der således være kig ned i dokken og ind gennem vinduespartierne til udstillinger og arrangementer i museets lokaler og til store udstillingsgenstande, placeret udendørs i bunden af dokken, måske sammen med et bassin til modelskibe.

Det gamle værftsområde. Til venstre er en række gamle værftsbygninger ved at blive bygget om til bibliotek og koncertsal. Til højre ses værftets tørdok, der bevares midt i det nye søfartsmuseum.

(Foto Benjamin Asmussen, sept. 2009)

The old shipyard area. To the left there are a number of old shipyard buildings which are being converted to a library and concert hall. To the right can be seen the shipyard's dry dock which will be preserved in the new maritime museum.

(Photo Benjamin Asmussen 2009)

Rundgangen i udstillingerne bliver på et svagt skrånende gulv, der næsten umærkeligt fører publikum rundt i bygningen og ned på niveau med bunden af dokken, samtidig med at loftshøjden bliver højere og højere. Dette beskriver BIG med en reference til myten om Columbus, der, da han opdagede Amerika i 1492, kunne konstatere at selv om jorden sy-

nes flad, så buer den let. Umærkbart danner det en cirkel, hvis man rejser langt nok.

Som et ekstra plus muliggjorde konstruktionen, at bygningen på nordsiden kunne tilføjes en underetage med administration, undervisningslokale og videnscenter med sydvendte vinduer ind mod dokrummet. En løsning, der giver samling på alle museets aktiviteter på

nær det store museumsmagasin uden for Helsingør, som museet beholder til de genstande, der ikke aktuelt er udstillet.

Udstillinger og arkitektur kommer til at understøtte hinanden. BIG arkitekter har skabt et afvekslende og til dels dramatisk rumforløb, som Kossmann.dejong udnytter i udstillingernes dramaturgi. Kossmann.dejongs idé til udstillingsopbygning består ikke af elementer, der sættes ind i huset uden hensyn til arkitekturen, men af elementer og virkemidler, bl.a. projektioner direkte på husets vægge, der udnytter og spiller op til bygningsarkitektur.

Udstillingerne kommer til at indgå i sammenhæng med den store vifte af kulturtilbud, der bliver udfoldet på havnefronten, som også vil være med til at skabe opmærksomhed om museets indhold. Bl.a. skal Søfartsmuseet på egen hånd og sammen med Kulturværftet, Kronborg, teatre og musiksteder skabe et særligt program for dokken, ikke kun i museal sammenhæng. Det vil ud over sin egen værdi også drage mere opmærksomhed til museet og nedbryde de mentale barrierer mellem museet og omverdenen.

Endelig er det håbet, at udstillingerne, efter åbningen af museet, kan blive suppleret med den gamle stensatte Dok 2 foran Kulturværftet til havn for veteranskibe. Dette kan forhåbentlig etableres i årene efter åbningen af det nye

museum, og sonderinger af konkrete skibe er allerede i gang.

Målet

Og hvad kommer der så ud af alle anstrengelserne? Forhåbentlig et nybrydende museum, hvor alle dele på hver deres måde formår at tale til brugernes forestillingsevne, fantasi og følelser.

Et museum, der i alle lag af sin formidling involverer brugerne ved at tage fat i dem, hvor de er, uanset interesser og livsfase og lade dem selv, med museets hjælp, gå på opdagelse i den maritime verden og tage ud på den sørejse i tid og rum, som i det helt nye museum omkring dokken ikke finder sin lige noget steds i verden.

Og for den skeptiske besøgende, der hellere ser frem end musealt tilbage i tid, for ham eller hende vil besøget forhåbentlig have gjort det klart, at fortid, nutid og fremtid er til stede i os alle. Fortiden er altid defineret af nutidens måde, at bruge fortiden på. I og med, at museet formidler fortiden, så gør vi den også til nutid og fremtid, idet den bliver en del af vores måde at tænke på.

Vi er alle et resultat af fortiden, og hvad enten vi lader os inspirere af fortiden eller lægger afstand til den, så er den der hele tiden. Derfor vil fortiden på en eller anden måde altid være styrende for fremtiden, og museet altid være relevant for vores liv.

REFERENCER

Artiklen bygger primært på det igangværende planlægningsarbejde på museet, der involverer samtlige medarbejdere. Udvikling af ideer og planlægning af det nye museums indhold, driftsgrundlag, historiefortælling og formidlingsformer udføres af en gruppe bestående af museumsdirektør Jørgen Selmer, administrationschef Thomas Bjørn Poulsen, museumsinspektør Kåre Lauring, museumsinspektør Benjamin Asmussen, museumsinspektør Torkil Adersen og AC-medarbejder Thorbjørn Thaarup.

I den daglige kontakt med Maritim Museums Byg ApS er de vigtigste samarbejdspartnere her formanden, Dan Pode Poulsen, økonomidirektør i Danmarks Rederiforening og bestyrelsesmedlem Jacob Salvig, direktør for Naturama.

Ud over planlægning af udstillinger og aktiviteter arbejdes der på museet med klargøring af samlingerne til de nye rammer. Genstandssamlingen og nyindkomne genstande klargøres af konservatorerne Line Hallbjørnsson og Andreas Grinde og udvalgte modelskibe af modelrestaurator Anders Favrholt og frivillig skibssnedker John Bach Rasmussen. Bibliotek og arkiv, herunder digitalisering af samlingerne og klargøring til flytning, varetages af bibliotekar Kenneth Roy Henriksen, billedarkivar Henriette Gavnholdt, AC-medarbejder Thorbjørn Thaarup, registreringsmedarbejder Morten Bronke, samt Merete og Jørgen Marcussen som frivillige arkivmedarbejdere. Endelig arbejder museets administrationschef Thomas Bjørn Poulsen sammen med sekretær Lone Kristiansen og bogholderiassistent Heidi Beyer Petersen på nye administrations- og økonomistyringssystemer, der bl.a. kan håndtere driften af nye udstillinger, butik og øvrige publikumstilbud. Det forberedende arbejde bl.a. til de tekniske dele af udstillingen gennemføres af Thomas Bjørn Poulsen og museumsforvalter Christian Huusom, bl.a. i samarbejde med Maritim Museums Byg's bygherrerådgiver Alectia og rådgivende ingeniører Rambøll.

Handels- og Søfartsmuseet: "Oplæg til fremtidig profil og fremtidig placering af museet". Rapport 2004.

Handels- og Søfartsmuseet: "Det ny Søfartsmuseum. Dommerbetænkning". 2007.

Handels- og Søfartsmuseet, årbøger 2004-09: Diverse årsberetninger skildrer museumsprojektets fremadskriden.

Benjamin Asmussen: Ghosts, Magic and Easter Eggs – trends in contemporary exhibition design and storytelling. I Rethinking the Maritime Museum. Aabenraa 2009.

Bjarke Ingels: "Yes is more – an archicomic on architectural evolution", BIG Bjarke Ingels Group. Katalog til udstilling i Dansk Arkitekturcenter, 2009.

Kossmann.dejong: "Seafever" – creative proposal, The New Danish Maritime Museum", 2009.

Jørgen Selmer: "Danmarks nye søfartsmuseum". Danske Museer, nr. 1. 2008.

Handels- og Søfartsmuseet, diverse upublicerede rapporter:

Torkil Adersen og Benjamin Asmussen: "Historisk baggrundsmateriale". 2008.

Andreas Grinde og Line Hallbjørnsson: "Logistik, konservering, montering". 2009.

Benjamin Asmussen: "Formidling af Neptun og Clio – en arbejdsrapport om inspiration fra danske og europæiske museer." 2009.

Jørgen Selmer

Denmark's New Maritime Museum

Exhibitions directed at a large audience

SUMMARY

The article gives a status report primarily on the exhibition work in connection with the construction of a new museum to replace the old exhibitions at the historic Kronborg Castle. The museum is in the middle of a process, and in the coming years up until the expected opening in 2012 the project and the various ideas will be worked on and developed in cooperation with the many interested parties.

The museum has been designed by one of Denmark's most internationally renowned firm of architects, BIG Bjarke Ingels Group. They will place the 7,600 m² building under the ground encircling the old dry dock from Elsinore Shipyard, which lies as a neighbour to Kronborg Castle. The Dutch exhibition designers Kossmann.dejong are responsible for the design of the new exhibitions. In recent years Kossmann.dejong have drawn attention to themselves with exhibitions that, by means of the rich use of pictures and an exciting scenography, reach out to a new kind of public who are not used to museums. The museum will be inclusive in its expression and not exclude any group of users. That is not an easy goal to achieve, and in order to do so the exhibitions will have several layers of experiences:

Thus in planning the exhibitions we are working on a means of touching people's emotions with a full measure of pictures, film, scenography, light, sound and smell. Together with the original museum exhibits and without words all of these things will be able to tell visitors from the whole world and of all ages that Danish shipping now, throughout the world and at all times has been of decisive importance for everybody in our society.

The visitor's curiosity will be aroused by a large number of interactive installations, which invite him to do it himself, to try for himself, to wonder, and to succeed in pitting himself against nature, navigation, ship construction, cargo and logistics.

The desire to learn more comes from the meeting with the history, past and present, of the great maritime world, told by means of the little story: The close personal account retold by living people or via finds in the archives and conveyed with the original objects, pictures, letters, film and sound recordings in exhibitions and in the personal digital information system which comes with the entrance ticket.

Emotions, curiosity, the desire for knowledge and further commitment can be satisfied to the full in the web-based part of the exhibition on the museum's homepage, where more stories, pictures and collected accounts, together with links to the entire maritime world comprise an almost inexhaustible treasure chest.

In the museum's information centre containing archives and a library the staff will be ready to assist with further help and guidance. There will also be the possibility of ordering teaching sessions, guided tours and private functions.

The subsidiary themes of the main exhibition each have their starting point in the present time and move outward globally and across all time periods. They bear in on fundamental issues for shipping and the shipping industries: Why do we sail? (goods and passenger transport) How do we find our way? (navigation) How do we build ships? How is life at sea and what pleasures and dangers does it offer? What does shipping mean for the country's economy and for our daily lives?

The main exhibition comprises altogether approximately 2,500 m², divided up into about 300 running metres around the dock. The walk round offers great variation thanks to the architecture, but the experience is further enhanced and made more dramatic by the fact that each exhibition theme has its own expression, aesthetics and communication techniques, which will constantly stimulate the senses of the public.